

Brüssel, 22.4.2014
COM(2014) 229 final

KOMISJONI TEATIS NÕUKOGULE

vastavalt nõukogu direktiivi 2006/112/EÜ artiklile 395

KOMISJONI TEATIS NÕUKOGULE

vastavalt nõukogu direktiivi 2006/112/EÜ artiklile 395

1. TAUST

Nõukogu 28. novembri 2006. aasta direktiivi 2006/112/EÜ (mis käsitleb ühist käibemaksusüsteemi, edaspidi „käibemaksudirektiiv”) artikli 395 kohaselt võib nõukogu komisjoni ettepaneku põhjal ühehäälselt lubada liikmesriigil võtta kasutusele erimeetmed, millega tehakse erand kõnealuse direktiivi sätetest, et lihtsustada käibemaksu kogumise menetlust või hoida ära teatavat maksudest kõrvalehoidumist või maksustamise vältimist. Kuna kõnealuse menetlusega on ette nähtud erandid käibemaksu üldpõhimõtetest, peaks sellised otsused olema vastavalt Euroopa Kohtu varasematele otsustele piiratud ulatusega ning proportsionaalsed.

Komisjonis 27. novembril 2013. aastal registreeritud teatega taotles Ungari direktiivi 2006/112/EÜ artikli 199b¹ alusel luba võtta kasutusele kiirreageerimismehhanismi erimeede, millega tehakse erand käibemaksudirektiivi artiklist 193, et kohaldada pöördmaksustamist suhkrutarnete suhtes. Komisjonil ei olnud siiski võimalik kavandavat meedet vastu võtta, kuna põhilised õiguslikud tingimused ei olnud täidetud².

Kui kiirreageerimismehhanismi raames saadetakse teade, tuleb kooskõlas käibemaksudirektiivi artikli 199b lõike 2 viimase lõiguga esitada ka „tavapärase” erandi taotlus käibemaksudirektiivi artikli 395 tähenduses. Ungari taotles kiirreageerimismehhanismi teatega samas kirjas luba kohaldada pöördmaksustamist suhkrutarnete suhtes, nagu eespool mainitud.

Komisjon teavitas 19. märtsi 2014. aasta kirjaga kõnealuse direktiivi artikli 395 lõike 2 kohaselt teisi liikmesriike Ungari taotlusest. 20. märtsi 2014. aasta kirjas teatas komisjon Ungarile, et tal on taotluse hindamiseks kogu vajalik teave.

2. PÖÖRDMAKSUSTAMINE

Käibemaksudirektiivi artikli 193 kohaselt vastutab käibemaksu tasumise eest kaup tarniv või teenuseid osutav maksukohustuslane. Pöördmaksustamise eesmärk on kanda kõnealune kohustus üle maksukohustuslasele, kes tarne saab.

Karussellpettuse puhul hoiavad kauplejad maksudest kõrvale, jättes pärast toote müümist käibemaksu maksuhaldurile tasumata. Nende klientidel on aga kehtiva arve esitamise korral õigus maksu maha arvata. Sellise maksudest kõrvalehoidumise kõige raskematel juhtudel tarnitakse samu kaup või teenuseid karussellskeemi kasutades (mis hõlmab liikmesriikidevahelist kaupade või teenustega kauplemist) mitu korda ilma maksuhaldurile käibemaksu tasumata. Pöördmaksustamine välistab

¹ Kehtestatud nõukogu 22. juuli 2013. aasta direktiiviga 2013/42/EL, millega muudetakse direktiivi 2006/112/EÜ (mis käsitleb ühist käibemaksusüsteemi) seoses käibemaksupettuste vastase kiirreageerimismehhanismiga (ELT L 201, 26.7.2013, lk 1).

² Komisjoni rakendusotsus, 11. detsember 2013, millega lükatakse tagasi Ungari taotlus kohaldada kiirreageerimismehhanismi erimeedet, millega tehakse erand nõukogu direktiivi 2006/112/EÜ (mis käsitleb ühist käibemaksusüsteemi) artiklist 193 (ELT L 341, 18.12.2013, lk 68).

võimaluse sellisel viisil maksudest kõrvale hoiduda, kuna kohustus käibemaks tasuda määratakse nimetatud juhtudel isikule, kellele kaupu või teenuseid tarnitakse.

3. TAOTLUS

Ungari taotleb käibemaksudirektiivi artikli 395 kohaselt ja pärast kiirreageerimismehhanismi teate esitamist, et nõukogu lubaks komisjoni ettepaneku põhjal Ungaril kohaldada erimeedet, millega tehakse erand käibemaksudirektiivi artiklist 193, et kohaldada pöördmaksustamist suhkrutarnete suhtes, mille kogus ületab 200 kg.

Ungari esitatud teabe põhjal näib, et selles sektoris on pettusi esinenud juba alates 2007. aastast. Aastal 2013 täheldati siiski käibemaksu alalaekumise järsku suurenemist (kõnealuse aasta esimese kolme kvartali kohta kättesaadavate andmete alusel). Praegu kehtivatest pettusevastastest meetmetest Ungari arvates üha sagedasemate pettustega võitlemiseks ei piisa.

4. KOMISJONI SEISUKOHT

Kui komisjon saab taotlused vastavalt artiklile 395, kontrollib ta, et kõnealuste lubade andmise põhitingimused oleksid täidetud, st kas kavandatav erimeede lihtsustab maksukohustuslaste ja/või maksuhalduri jaoks menetlusi või kas ettepanekuga saab ära hoida teatavat liiki maksudest kõrvalehoidumist või maksustamise vältimist. Komisjoni lähenemine on siinkohal alati olnud valikuline ja ettevaatlik, et hoida ära erandite kahjulik mõju üldise käibemaksusüsteemi toimimisele ning tagada nende piiratud ulatus, vajalikkus ja proportsionaalsus.

Esiteks märgib komisjon, et tegemist on juba Ungari kolmanda taotlusega põllumajandustoodete kohta ühe aasta jooksul (teravili ja õliseemned; sead ja käesoleval juhul suhkur).

Nagu seakasvatuse ja loomasöödatööstuse puhulgi ((COM) 2013, 148 final), on komisjon seisukohal, et kõnealuse kauba (suhkru) laad võimaldab kontrollimist tavapäraste vahenditega ning puudub vajadus pöördmaksustamise rakendamiseks.

Lisaks kaasneb pöördmaksustamise rakendamisega lõpptarbimiseks mõeldud kauba, näiteks suhkru suhtes alati oht, et pettused liiguvad tarneahelas allapoole, mis kavandatavale künnisele vaatamata võib need muuta veelgi raskemini kontrollitavaks. See on ka põhjus, miks liikmesriigid on sihilikult jätnud lõpptarbimiseks mõeldud põllumajandustooted pöördmaksustamise direktiivi³ reguleerimisalast välja. Kõnealune lähenemisviis oli õigustatud ka ohu tõttu, et pettus võib levida teistesse liikmesriikidesse ja seda sektoris, mille majanduslik tähtsus on mitmes liikmesriigis üsna suur. Varasemad kogemused teravilja ja õliseemnetega kinnitavad, et selline oht ei ole ainult hüpoteetiline.

Igal juhul ei kujuta erand endast pikaajalist lahendust ega kompenseeri piisava järelevalve puudumist maksukohustuslaste üle kõnealusel turul. Asjaolu, et taotlusi on esitatud mitu, näib osutavat struktuursetele probleemidele järelevalves Ungari põllumajandussektori üle ning need nõuavad teistmoodi lähenemist.

³ Nõukogu direktiiv 2013/43/EL, 22. juuli 2013, millega muudetakse direktiivi 2006/112/EÜ (mis käsitleb ühist käibemaksusüsteemi) seoses pöördmaksustamise valikulise ja ajutise kohaldamisega teatavate pettusealdisete kaupade ja teenuste tarnete suhtes (ELT L 201, 26.7.2013, lk 4).

Ungari ajakirjanduses avalikult kättesaadava teabe põhjal on komisjon teadlik väidetavatest võimalikest haldusalastest puudustest, mis võivad takistada nõuetekohast maksukogumist kõnealuses sektoris. Tuleb märkida, et seetõttu on olukord muutunud keeruliseks. Seepärast näib, et poliitilisel, halduslikul või isegi kohtulikul tasandil tuleb leida lahendus, mis aitab olukorda selgitada ning tagada maksuhalduse normaalne toimimine ja vajaduse korral selle parandamine või taastamine.

Kõnealuses sektoris on pettustest tulenev käibemaksukahju küll märkimisväärne, kuid Ungari hinnangulise käibemaksukahju kogusummast moodustas see üksnes 0,291 % (2011. aasta andmed)⁴, mis osutab vajadusele leida käibemaksu kontrollimise ja kogumisega seotud probleemidele üldisem lahendus.

Ungari osutab oma taotluses sellele, et teatavaid pettusevastaseid meetmeid on kõnealuses sektoris võetud (muu hulgas näiteks parem registreerimiskord, tõhusamad kontrollid, suuremad trahvid, maksu- ja tolliasutuste integreerimine). Siiski ei ole Ungari veel rakendanud kõiki soovitusi, mis EL on selles valdkonnas juba andnud.

Komisjoni arvates peaksid meetmed tuginema pigem maksukontrolli tõhususe suurendamisele kui maksukohustuslastele uute kohustuste panemisele. Komisjon märgib, et maksukohustused on Ungaris juba niigi suhteliselt rängad ning riik on Maailmapanga koostatud maksude maksmise lihtsuse edetabelis madalal kohal⁵.

Kõike eespool toodut arvesse võttes on komisjon jõudnud järeldusele, et erand, millega lubatakse pöördmaksustamise kohaldamist, ei ole suhkrusektori maksupettuste probleemile asjakohane lahendus ning see suurendaks pettusi jaekaubanduse tasandil ja avaldaks ebasoodsat mõju teistele liikmesriikidele. Tuleks leida üldisem lahendus, mis hõlmab struktuurireforme maksukontrolli ja -kogumise valdkonnas. Komisjon on endiselt valmis osutama Ungarile vajalikku abi käibemaksupettuste probleemide lahendamisel. Samuti soovib komisjon Ungaril tugevdada Eurofisci raames koostööd teiste liikmesriikidega, kellel esineb või võib tõenäoliselt esineda sarnaseid probleeme põllumajandussektoris.

5. JÄRELDUS

Eespool toodut arvesse võttes on komisjon vastu Ungari esitatud taotlusele.

⁴ Käibemaksu alalaekumist kvantifitseeriv ja analüüsiv uurimus EL 27 liikmesriikide kohta. Aruande koostas Euroopa Komisjoni tellimusel CPB (Madalmaade Majanduspoliitika Analüüsi Büroo) juhitud konsortsium: http://ec.europa.eu/taxation_customs/resources/documents/common/publications/studies/vat-gap.pdf

⁵ Vt. Ungari 2013. aasta riikliku reformikava ja lähenemisprogrammi hinnang – esitatud koos dokumendiga „Soovitus: Nõukogu soovitus, milles käsitletakse Ungari 2013. aasta riiklikku reformikava ning esitatakse nõukogu arvamus Ungari lähenemisprogrammi (2012–2016) kohta” (komisjoni talituste töödokument, SWD(2013) 367 (final), lk 21–22); vt ka: <http://www.doingbusiness.org>